TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

Viranhaltijapäätös 2036/12.03.03.00.01/2022

Tornionlaakson museon johtaja	13.10.2026	§ 140/2026

TLM_Lausunto_YLITORNIO_Reväsvaaran tuulivoimaosayleiskaavan kumoaminen_13102026

Päätöksentekijä Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta

Valmistelija rakennustutkija Ylimartimo Teija

KORKEIMMALLE HALLINTO-OIKEUDELLE

Viite / Diaarinumero: 1142/03.04.04.04.16/2026

Muutoksenhaunalainen päätös: Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, 24.3.2026, 429/2026

Muutoksen hakija: Ylitornion kunta

KUULEMINEN, YLITORNION REVÄSVAARAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAN KUMOAMINEN

Korkein hallinto-oikeus on varannut Tornionlaakson museolle tilaisuuden lausua Ylitornion kunnan valituslupahakemuksesta ja valituksesta asiassa, joka koskee Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden 24.3.2026 tekemää päätöstä (429/2026), jolla kumottiin Ylitornion kunnanvaltuuston päätös Reväsvaaran tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä.

Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisu asiassa on perusteltu, eikä museo näe Ylitornion kunnan valituslupahakemuksessa esitetyn perusteella perusteita valitusluvan myöntämiselle asiassa. Kunnan valituslupahakemuksessa ja valituksessa esiin nostetut seikat ja niihin annetut selitykset ja argumentit ovat pääosin samat, mitkä kunta on antanut aiemmin Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle. Museo on antanut vastineensa näihin seikkoihin hallinto-oikeudelle antamassaan vastaselityksessä 5.12.2024.

Mikäli valituslupa asiassa myönnetään Ylitornion kunnalle, Tornionlaakson museo katsoo, että kunnan valitus tulee hylätä. Museon näkemyksen mukaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on arvioinut kaavan sisältövaatimusten täyttymistä, kaavan vaikutustenarviointien sisältöä sekä viranomaisten kannanottoja ja niiden merkitystä asiassa asianmukaisesti. Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan hallinto-oikeuden tulkinta Tornionjokilaakson maisema- ja kulttuuriympäristöalueen laadusta, herkkyydestä ja tuulivoimarakentamisesta maisemaan ja kulttuuriympäristöön aiheutuvista vaikutuksista sekä kaavan vaikutusarviointien johtopäätösten perusteettomuudesta on oikea.

Alueen herkkyyttä tuulivoimarakentamisesta aiheutuvalle maisemamuutokselle on lähtökohtaisesti pidettävä suurena ja kaavahankkeesta maisema- ja kulttuuriympäristöalueille ja -kohteille aiheutuvia vaikutuksia kokonaisuutena arvioitaessa merkittävinä. Maailmanperintökohde Struven ketjun osalta alueen herkkyyttä voidaan pitää jopa erittäin suurena, koska alueella on merkitystä kansainväliselle kulttuurimatkailulle. Kaavan vaikutusten arvioinnissa esitetyt johtopäätökset eivät anna oikeanlaista kuvaa tuulivoimarakentamisen todellisista maisemavaikutuksista ja vaikutuksista alueen kulttuuriympäristöön. Hallinto-oikeus on ratkaisussaan asianmukaisesti tuonut esiin sen, että tuulivoimarakentaminen poikkeaa mittakaavaltaan ja vaikutuksiltaan muusta Tornionjokilaakson maisema- ja kulttuuriympäristöalueella toteutuneesta rakentamisesta. Selvitykset ja vaikutustenarviointi eivät tue viranomaislausunnoista poikkeavien johtopäätösten tekemistä.

Museo kiinnittää huomiota muutamiin kunnan valituslupahakemuksessa ja valituksessa esitettyihin seikkoihin. Kunta esittää, että tuulivoimalaitosten aiheuttama maiseman muutos on luonteeltaan tilapäinen. Kymmeniksi vuosiksi rakennettavien tuulivoimaloiden, joiden käyttöikää voi jatkaa tai joita voidaan uusia, aiheuttamaa muutosta ja vaikutusta ei museon näkemyksen mukaan voi pitää tilapäisenä, vaan se on erittäin pitkäaikainen.

Valituksessaan kunta viittaa Tornion kaupungin ja Pellon kunnan alueella oleviin tuulivoimaloihin ja -hankkeisiin, joiden hallinto-oikeus on päätöksessään katsonut aiheuttavan yhteisvaikutuksia Reväsvaaran kanssa tarkastelun kohteena oleville arvoalueille. Kunta esittää, että etäisyyden takia muilla hankkeilla ei ole olennaisia yhteisvaikutuksia Reväsvaaran hankkeen kanssa. Tämän osalta Tornionlaakson museo muistuttaa, että Ylitornion kunnanhallitus on samana päivänä, kun Reväsvaaran tuulivoimaosayleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa, päättänyt käynnistää Kontiovaaran tuulivoima-osayleiskaavan laatimisen vajaan kolmen kilometrin päähän Reväsvaaran hankealueesta etelään ja noin kahden kilometrin päähän Eteläisen Tornionlaakson maisemien VAMA-alueesta ja Tornionjoen jokivarsiasutuksen RKY-alueesta itään. Tätä valituslupaa hakiessaan Ylitornion kunnan alueella on ollut vireillä Reväsvaaran lisäksi neljä muuta tuulivoimahanketta ja -osayleiskaavaa. Näin ollen tuulivoimahankkeita, joilla voi olla vaikutuksia Tornionjokilaakson arvoalueeseen, on vireillä useita.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on muun muassa varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA2021) **Eteläisen Tornionlaakson maisemat** ja **Aavasaksan maisemat** sekä valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009) **Tornionjoen jokivarsiasutus** ovat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamia kansallisesti vaalittavia luonto- ja kulttuuriympäristöjä. Tornionlaakso on myös Ruotsin puolella kansallisesti ja valtakunnallisesti merkittävä suojeltu kulttuuriympäristö (riksintresse). **Maailmanperintökohde Struven ketju** perustuu Unescon yleissopimukseen (1972) maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi.

TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

Viranhaltijapäätös 2036/12.03.03.00.01/2022

Tornionlaakson museon johtaja 13.10.2026 § 140/2026

Tuulivoimalat muuttaisivat kansallisesti ja kansainvälisesti vaalittavaksi tunnistetun alueen luonnetta ja identiteettiä. Alueen erityisiä maisema- ja kulttuuriympäristöarvoja ja tuulivoimarakentamisen kokonaisvaltaisia vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriperintöön ja sitä kautta arvoihin ei ole tuulivoimaosayleiskaavan laadinnassa ja vaikutusten arvioinnissa tunnistettu ja ymmärretty kokonaisvaltaisesti rajan ylittävänä kokonaisuutena.

Reväsvaaran tuulivoimaosayleiskaava on Tornionlaakson museon näkemyksen mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 24 § 2 momentin, 32 § 1 momentin ja 39 § 1 momentin ja 2 momentin 8 kohdan ja 3 momentin ja 77b § vastainen eikä edistä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista.

TORNIONLAAKSON MUSEO – TORNEDALENS MUSEUM

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Korkein hallinto-oikeus
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto